

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย การอภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง สภาพและปัญหาการใช้หลักสูตรวิชาพื้นฐานวิชาอาชีพสาขาการ
สาธารณสุข ตามการรับรู้ของผู้บริหาร ครู และบุคลากรทางการศึกษา ในโรงเรียนมัธยมศึกษา
สังกัดกรมสามัญศึกษา มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพและปัญหาการใช้หลักสูตรและ เพื่อ เปรียบเทียบ
ความคิดเห็นของผู้บริหาร ครู และบุคลากรทางการศึกษา เกี่ยวกับสภาพและปัญหาในการใช้
หลักสูตรวิชาพื้นฐานวิชาอาชีพสาขาการสาธารณสุข

ผู้วิจัยได้ดำเนินการโดยสร้างแบบสัมภาษณ์ เพื่อ เป็น เครื่องมือในการวิจัยประกอบด้วย
ตอนที่ 1 สถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสัมภาษณ์ ได้แก่ เพศ อายุ วุฒิทางการศึกษา ประสบการณ์
ในการอบรมสัมมนา ความคิดเห็นที่มีต่อหลักสูตร มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบ ตอนที่ 2
ความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการใช้หลักสูตรวิชาพื้นฐานวิชาอาชีพสาขาการสาธารณสุข เป็นแบบ
มาตราส่วนประเมินค่า ตอนที่ 3 ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาการใช้หลักสูตรวิชาพื้นฐานวิชาอาชีพ
สาขาการสาธารณสุข เป็นแบบมาตราส่วนประเมินค่า ตอนที่ 4 เป็นแบบแสดงความคิดเห็น
กลุ่มประชากรที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ ผู้บริหาร 27 คน และครูผู้สอน 54 คน
ในโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดกรมสามัญที่เปิดสอนวิชาพื้นฐานวิชาอาชีพสาขาการสาธารณสุข
เมื่อปีการศึกษา 2528 และบุคลากรทางการศึกษา 12 คน ผู้วิจัยได้ทำการสัมภาษณ์เก็บข้อมูล
ด้วยตนเอง และได้ นำแบบสัมภาษณ์มาวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้เครื่องคอมพิวเตอร์โปรแกรม
สำเร็จรูป เอส ที เอส เอส เอกซ์ (SPSSX) ของสถาบันคอมพิวเตอร์ และเปรียบเทียบ
การรับรู้ของผู้บริหาร ครู และบุคลากรทางการศึกษา โดยทดสอบค่า เอฟ (F-test)
ที่ระดับความมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 หากพบความแตกต่างก็ทดสอบโดยใช้วิธีการ
ของ เซฟ เฟ่ แล้วนำเสนอในรูปตารางประกอบความเรียง

สรุปผลการวิจัย

1. สถานภาพของผู้ตอบแบบสัมภาษณ์

1.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัยเป็นผู้บริหาร จำนวน 27 คน ส่วนใหญ่เพศหญิง มีอายุ 45 - 49 ปี มีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาตรี เคยเข้ารับการอบรมการใช้หลักสูตรวิชาสาธารณสุขมาก่อน รับประทานอาหารมาแล้ว 11-15 ปี ผู้บริหารส่วนใหญ่มีความเห็นว่าได้ให้การสนับสนุนหลักสูตรนี้น้อยที่สุด โดยผู้บริหารส่วนใหญ่มีความเห็นว่าโรงเรียนมีความพร้อมที่จะเปิดสอน

1.2 ประชากรที่เป็นครู จำนวน 54 คน ส่วนใหญ่เพศหญิงอายุ 35 - 39 ปี การศึกษาระดับปริญญาตรี เคยเข้ารับการอบรมการใช้หลักสูตรวิชาสาธารณสุขมาก่อน มีความเห็นต่อหลักสูตรว่าได้รับการสนับสนุนจากผู้บริหารมาก ครูยังคงรับผิดชอบสอนวิชาสุขศึกษา พลศึกษา และวิชาอื่น ๆ ด้วยเหตุผลที่ครูสอนวิชานี้เพราะมีความคิดเห็นว่าเป็นวิชาที่นักเรียนนำไปใช้ใน ชีวิตจริงได้ ส่วนเหตุผลที่ครูไม่ชอบสอน เป็นเพราะความไม่พร้อมของโรงเรียนและนักเรียนไม่ตั้งใจเรียน แต่ครูก็ยังคงสอนเนื่องมาจากเคยเข้ารับการอบรมการใช้หลักสูตรวิชาสาธารณสุขมาก่อน

1.3 ประชากรที่เป็นบุคลากรทางการศึกษา จำนวน 12 คน ส่วนใหญ่เพศชาย มีอายุ 45 - 49 ปี การศึกษาระดับปริญญาตรี ได้รับการอบรมการใช้หลักสูตรวิชาสาธารณสุขมาแล้วทั้งหมด รับประทานอาหารมานาน 11 - 15 ปี เป็นศึกษานิเทศก์มาแล้ว 5 - 10 ปี มีความคิดเห็นว่าผู้บริหารให้การสนับสนุนวิชาพื้นฐานการสาธารณสุขน้อยที่สุด

2. สภาพการใช้หลักสูตรวิชาพื้นฐานวิชาอาชีพสาขาการสาธารณสุขตามการรับรู้ของผู้บริหาร ครู และบุคลากรทางการศึกษา

2.1 ด้านตัวหลักสูตร พบว่า

2.1.1 ตามที่วิชาสาธารณสุข เป็นวิชา เลือกตามความสนใจมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก

2.1.2 หลักสูตรมีความสอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่นอยู่ในระดับมาก

2.1.3 หลักสูตรสนองต่อความสนใจของนักเรียนอยู่ในระดับมาก

2.1.4 เวลาเหมาะสมกับเนื้อหาอยู่ในระดับมาก

2.1.5 เนื้อหาในหลักสูตรครอบคลุมกับความหมายของการสาธารณสุข
อยู่ในระดับมาก

2.1.6 เนื้อหาในหลักสูตรมีความซับซ้อนกับวิชาอื่น ๆ อยู่ในระดับมาก

เมื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นระหว่างผู้บริหาร ครู และบุคลากรทางการศึกษาพบว่า ผู้บริหารมีความคิดเห็นแตกต่างจากครูอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยผู้บริหารเห็นว่า "การที่หลักสูตรกำหนดให้วิชาสาธารณสุข เป็นวิชาเลือกตามความสนใจ" มีความเหมาะสมมากกว่า

2.2 ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน พบว่า ครูได้มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากทุกข้อ
ตามลำดับดังนี้

2.2.1 ครูพยายามให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการเรียนสม่ำเสมอ

2.2.2 ครูผู้สอนเปิดโอกาสให้นักเรียนได้ซักถาม

2.2.3 ครูมอบหมายงานให้นักเรียนไปศึกษาค้นคว้าแล้วทำรายงานส่ง

2.2.4 ครูใช้วิธีสอนโดยการบรรยาย

2.2.5 ครูผู้สอนมีความสนใจเอาใจใส่นักเรียนอย่างทั่วถึงสม่ำเสมอ

2.2.6 ครูพานักเรียนออกไปฝึกงานนอกสถานที่หรือดูงาน

2.2.7 ครูผู้สอนใช้วิธีการสาธิตหรือทดลองปฏิบัติให้นักเรียนดูงาน

2.2.8 ผู้สอนตอบคำถามของนักเรียนอย่างแจ่มชัดและเต็มใจ

2.2.9 ครูมอบหมายให้นักเรียนจัดทำบอร์ดหรือป้ายนิเทศเกี่ยวกับวิชาชีพ

2.2.10 ผู้สอนมีการเชิญวิทยากรหรือบุคคลในท้องถิ่นมาให้ความรู้แก่นักเรียน

2.2.11 ครูมีการติดตามผลการเรียนของนักเรียนอย่างสม่ำเสมอ

2.2.12 ครูสามารถให้คำแนะนำหรือสาธิตการใช้อุปกรณ์ได้อย่างถูกต้อง

คล่องแคล่ว

2.2.13 ครูเปิดโอกาสให้นักเรียนแสดงความคิดเห็น เพื่อปรับปรุงการเรียน

2.2.14 ครูมีความเข้าใจในเนื้อหาที่สอนเป็นอย่างดี

เมื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นระหว่างผู้บริหาร ครู และบุคลากรทางการศึกษา พบว่า มีการรับรู้ที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยครูมีความเห็นว่าการเรียนการสอนของตนเองมีการปฏิบัติมากกว่าที่ผู้บริหารรับรู้ สำหรับข้อคำถามที่แตกต่างกันคือ

- 2.2.15 ครูผู้สอนมีความสนใจเอาใจใส่นักเรียนอย่างสม่ำเสมอ
- 2.2.16 ครูมีการติดตามผลการเรียนของนักเรียนอย่างสม่ำเสมอ
- 2.2.17 ครูมอบหมายให้นักเรียนจัดทำบอร์ดหรือป้ายนิเทศเกี่ยวกับวิชาชีพ

2.3 ด้านสื่อการเรียนการสอน พบว่า สื่อการเรียนการสอนมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ตามลำดับดังนี้

- 2.3.1 อุปกรณ์ที่ใช้เหมาะสมกับเนื้อหา
- 2.3.2 ครูได้รับความร่วมมือในการทำสื่อ
- 2.3.3 ครูสามารถใช้บริการแหล่งผลิตสื่อจากภายนอกได้ด้วยดี
- 2.3.4 การฝึกงานนอกสถานที่ได้รับความร่วมมือจากโรงเรียนด้วยดี
- 2.3.5 การฝึกงานนอกสถานที่ได้รับความร่วมมือด้วยดี
- 2.3.6 นักเรียนมีการใช้หนังสือแบบเรียนเพื่อประกอบการเรียนการสอน

น้อยครั้ง

- 2.3.7 ห้องสมุดของโรงเรียนมีหนังสืออ่านประกอบเพื่อนักเรียนได้ค้นคว้า

สำหรับครูมีความเห็นว่า โรงเรียนมีอุปกรณ์สำหรับฝึกปฏิบัติอยู่ในระดับน้อย ครูและนักเรียนช่วยกันผลิตสื่อได้ตรงตามเนื้อหาวิชายังมีการปฏิบัติอยู่ในระดับน้อย

เมื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นระหว่างผู้บริหาร ครู และบุคลากรทางการศึกษา พบว่า ไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2.4 ด้านการแนะแนว พบว่า โรงเรียนได้ดำเนินการด้านการแนะแนวการเรียนในวิชาอื่น อยู่ในระดับมาก ยกเว้น "การให้แนวทางเพื่อพิจารณาความเหมาะสมว่านักเรียนควรเรียนวิชาอื่น" อยู่ในระดับน้อย ข้อที่โรงเรียนได้ดำเนินการอยู่ระดับมากมีดังนี้

2.4.1 ก่อนที่นักเรียนจะเลือกเรียนวิชาพื้นฐานการสาธารณสุขทางโรงเรียนให้ความรู้เกี่ยวกับลักษณะรายวิชาอย่างเหมาะสม

2.4.2 ทางโรงเรียนออกแบบสำรวจความสนใจก่อนเปิดให้นักเรียนเลือกเรียน

- 2.4.3 ทางโรงเรียนให้แนวทางแก่นักเรียน เพื่อพิจารณาความเหมาะสมว่านักเรียนควรเรียนวิชาชีพนี้
- 2.4.4 ทางโรงเรียนมีการสัมภาษณ์ก่อนที่นักเรียนจะเลือกแผนการเรียน
- 2.4.5 โรงเรียนให้ข้อมูลในการศึกษาต่อหรือเพื่อการประกอบอาชีพด้านการสาธารณสุขอย่างเพียงพอ

เมื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นระหว่างผู้บริหาร ครู และบุคลากรทางการศึกษา พบว่า มีความคิดเห็นที่ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2.5 ด้านการวัดและประเมินผล พบว่า การวัดและประเมินผลมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากในทุกข้อ คือ

- 2.5.1 ครูให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการตั้ง เกณฑ์การประเมินผล
- 2.5.2 ครูใช้วิธีการประเมินผลโดยการถามแล้วให้นักเรียนตอบปากเปล่า
- 2.5.3 ครูให้นักเรียนทำแบบฝึกหัดในสมุด
- 2.5.4 ครูมอบหมายงานให้นักเรียนค้นคว้าแล้วเขียนรายงานส่ง
- 2.5.5 ครูให้นักเรียนอภิปรายหรือรายงานหน้าชั้นเรียน
- 2.5.6 ครูสังเกตความสนใจของนักเรียน
- 2.5.7 ครูสังเกตขณะฝึกปฏิบัติ
- 2.5.8 ตรวจจากสมุดงานนักเรียน
- 2.5.9 ให้นักเรียนสอบภาคปฏิบัติ
- 2.5.10 ประเมินขณะฝึกงาน
- 2.5.11 ประเมินจากผลงานที่นักเรียนทำ
- 2.5.12 มีการจัดสอนซ่อม เสริมให้นักเรียนผ่าน เกณฑ์สม่ำเสมอ

เมื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นระหว่างผู้บริหาร ครู และบุคลากรทางการศึกษา พบว่า มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยครูมีความเห็นว่าคนได้จัดทำมากกว่าที่ผู้บริหารรับรู้ สำหรับข้อคำถามที่แตกต่างกันคือ

2.5.13 ครูสังเกตขณะฝึกปฏิบัติ

2.5.14 ประเมินจากผลงานที่นักเรียนทำ

2.6 ด้านสถานที่ดูงานหรือฝึกปฏิบัติงาน พบว่า ด้านสถานที่ดูงานหรือฝึกปฏิบัติงาน มีความเหมาะสมและปฏิบัติได้อยู่ในระดับมากทุกข้อ คือ

2.6.1 การฝึกหรือดูงานได้รับความร่วมมือจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

2.6.2 สถานที่ฝึกงานมีความเหมาะสมกับ เนื้อหารายวิชา

2.6.3 นักเรียนมีโอกาสฝึกหรือทำกิจกรรมด้วยตนเอง

2.6.4 เมื่อรวมทุกรายวิชาแล้วนักเรียนได้ฝึกหรือลงมือปฏิบัติ

เมื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นระหว่างผู้บริหาร ครู และบุคลากรทางการศึกษาแล้วพบว่า ไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3. ปัญหาการใช้หลักสูตรวิชาพื้นฐานวิชาอาชีพสาขาการสาธารณสุขตามการรับรู้ผู้บริหาร ครู และบุคลากรทางการศึกษา

โดยส่วนรวมผู้บริหาร ครู และบุคลากรทางการศึกษา มีการรับรู้ด้านปัญหาการใช้หลักสูตรว่ามีปัญหาอยู่ในระดับน้อย

เมื่อเปรียบเทียบปัญหาการใช้หลักสูตรตามการรับรู้ของผู้บริหาร ครู และบุคลากรทางการศึกษา พบว่า มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยผู้บริหาร เห็นว่ามีปัญหาในระดับมากคือ

3.1 ความรับผิดชอบของนักเรียนในการฝึกงานและดูงาน

3.2 ความสนใจของนักเรียน

3.3 การขาดคู่มือการสอนและหนังสือเรียน

สำหรับข้อคำถามที่แตกต่างกันมีดังนี้

- 3.1.1 การสนับสนุนจากผู้บริหาร
- 3.1.2 ความสนใจของนักเรียน
- 3.1.3 ความรับผิดชอบของนักเรียนในการดูงานหรือฝึกปฏิบัติงาน
- 3.1.4 วิธีการสอนของครู

การอภิปรายผลการวิจัย

จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลและสรุปผลการวิจัย เรื่อง สภาพและปัญหาการใช้หลักสูตร วิชาพื้นฐานวิชาอาชีพสาขาการสาธารณสุข ตามการรับรู้ของผู้บริหาร ครู และบุคลากรทางการศึกษา ผู้วิจัยอภิปรายผลในประเด็นสำคัญดังนี้

1. สภาพการใช้หลักสูตร

1.1 สภาพการใช้หลักสูตรวิชาพื้นฐานวิชาอาชีพสาขาการสาธารณสุข ตามการรับรู้ของผู้บริหาร ครู และบุคลากรทางการศึกษา ผลการวิจัยพบว่า ในด้านตัวหลักสูตร ตามที่หลักสูตรกำหนดให้วิชาการสาธารณสุข เป็นวิชาเลือกตามความสนใจ มีความเหมาะสม ผู้บริหาร เห็นว่าอยู่ในระดับมากที่สุด อาจเนื่องมาจากผู้บริหารมีความคิดเห็นว่าการเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้เลือกเรียนตามความสนใจ ตามความถนัดและความสามารถของตนเองจะก่อให้เกิดสัมฤทธิ์ผลในการเรียนและผู้เรียนสามารถดำรงชีพได้ด้วยความมั่นใจในความรู้ความสามารถของตน (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ 2520: 276) ซึ่งสอดคล้องกับ สวัสดิ์ สุวรรณอักษร (สวัสดิ์ สุวรรณอักษร 2524: 42) กล่าวไว้ว่า โรงเรียนต้องให้นักเรียน เลือกเรียนตามแผนการเรียนก็ เพราะหลักการของหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย กำหนดไว้ว่าให้ผู้เรียน เลือกกลุ่มวิชาตามความสามารถตามความถนัดและ เปิดโอกาสให้นักเรียน มีเสรีภาพที่จะตัดสินใจ เลือกกลุ่มวิชาด้วยตนเองมากที่สุด ประกอบกับการวิจัยนี้พบว่าวิชาการสาธารณสุขที่เปิดสอนอยู่มีความสอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่น และตอบสนองต่อความสนใจของนักเรียน เนื้อหาในหลักสูตรครอบคลุมกับความหมายของการสาธารณสุขอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้ อาจเนื่องมาจากในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับปัจจุบัน (2530) ได้เน้นถึงเรื่องคุณภาพชีวิตและความสำคัญของสาธารณสุขมูลฐานไว้มาก หน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐและ

เอกชนที่ได้มีการเผยแพร่ความรู้ข่าวสารที่เกี่ยวข้อง ดังนั้นครูจึงมองเห็นได้ว่านักเรียนมีความสนใจตลอดจนความรู้ที่นักเรียนได้รับสามารถช่วยเหลือดูแลสุขภาพของตนเอง ครอบครัว และชุมชนได้ในระดับงานสาธารณสุขมูลฐาน (กระทรวงศึกษาธิการ 2528: 1) ซึ่งสอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่น ตลอดจนจุดประสงค์ของหลักสูตรที่ทำให้มีความรู้และทักษะที่จะเป็นพื้นฐานในการศึกษาค้นคว้าจึงทำให้นักเรียนที่เรียนตามแผนการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์และคณิตศาสตร์ หันมาสนใจเรียนวิชาเลือกพื้นฐานการสาธารณสุข เพื่อเป็นการปูพื้นฐานของตนเองไปสู่วิชาแพทย์ และพยาบาลมากขึ้น

จากเหตุผลดังกล่าวข้างต้น สภาพการใช้หลักสูตรด้านตัวหลักสูตรจึงเหมาะสมสอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่นที่ต้องการให้ประชาชนรู้จักทั้งตนเองในปัญหาด้านสุขภาพอย่างง่าย ๆ และตอบสนองต่อความสนใจของนักเรียนอยู่ในระดับมาก เพราะความรู้และทักษะที่ได้รับ เป็นประโยชน์ในการที่จะช่วยดูแลสุขภาพตนเองได้ แต่ผลการวิจัยยังพบว่าเนื้อหาในหลักสูตรมีความซ้ำซ้อนกับวิชาอื่น ๆ อยู่ในระดับมากเช่นกัน ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากหลักสูตรวิชาการสาธารณสุข เป็นหลักสูตรที่คล้ายคลึงกันกับวิชาสุขศึกษา ซึ่งจากการวิเคราะห์เปรียบเทียบหลักสูตรในหัวข้อลักษณะวิชาปรากฏว่าหลักสูตรทั้งสองมีความสอดคล้องและช่วยเอื้อซึ่งกันและกัน (กรมวิชาการ 2528: 75) กล่าวคือ "วิชาสุขศึกษาเป็นภาระเรียนเพื่อให้มีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมด้านสุขภาพของนักเรียน และชุมชน" ซึ่งวิชาการสาธารณสุขเป็นการเรียนเพื่อรู้จักการป้องกันโรค ส่งเสริมสุขภาพ ตลอดจนรักษาตนเองขั้นพื้นฐาน หรืออาจกล่าวโดยสรุปได้ว่า การจัดหลักสูตรวิชาพื้นฐานวิชาอาชีพสาขาการสาธารณสุขจะทำให้การเรียนการสอนวิชาสุขศึกษาเป็นไปตามเป้าหมายของแผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติยิ่งขึ้น (กรมวิชาการ 2528: 76)

1.2 ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน จากผลการวิจัยพบว่า ปฏิบัติได้เหมาะสมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากวิชาพื้นฐานวิชาอาชีพนี้เป็นวิชาที่เปิดสอนใหม่เน้นในด้านกิจกรรมการเรียนการสอน โดยเปิดโอกาสให้นักเรียนได้มีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานขึ้น ซึ่งเป็นผลดีต่อนักเรียนเอง และสอดคล้องกับงานวิจัยของ จรูญ ชูลาก (2530: 327) ที่พบว่าความรู้ที่นักเรียนได้รับจะสามารถนำไปใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ เมื่อนักเรียนได้มีการลงมือปฏิบัติหรือฝึกงานเพิ่มเติม และยังเป็นผลเนื่องมาจากการที่ครูพานักเรียนไปฝึกปฏิบัติงานหรือดูงานนอกสถานที่ มีการเชิญวิทยากรหรือบุคคลในท้องถิ่นมาให้ความรู้แก่นักเรียน ซึ่งผลการวิจัย

ปรากฏว่าปฏิบัติได้ในระดับมาก ตรงกับข้อเสนอแนะของ โอลสัน (Olson 1960: 73) ที่ว่าการเรียนการสอนวิชาอาชีพควรใช้แหล่งความรู้ในชุมชน โดยนำอุปกรณ์ เอกสารสิ่งพิมพ์จากภายนอกโรงเรียนมาให้นักเรียนได้มีการศึกษาค้นคว้า เชิญวิทยากรภายนอกมาบรรยาย และพานักเรียนไปศึกษานอกสถานที่ นอกจากนั้นผลการวิจัยยังพบว่า ครูใช้วิธีการสาธิต หรือปฏิบัติให้นักเรียนดูเป็นตัวอย่าง มีการปฏิบัติในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ไชยพร ศัพท์จิตานนท์ (2525: 81) ที่พบว่า วิธีการสอนของครูผู้สอนวิชาพื้นฐานวิชาอาชีพ ส่วนใหญ่ใช้วิธีการสาธิตให้นักเรียนได้ฝึกปฏิบัติ

จากผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นระหว่างผู้บริหาร ครู และบุคลากรทางการศึกษา พบว่า ครูและบุคลากรทางการศึกษามีความคิดเห็นที่แตกต่างกันใน 2 ข้อ คือ

- ครูผู้สอนมีความสนใจเอาใจใส่นักเรียนอย่างสม่ำเสมอ
- ครูมอบหมายให้นักเรียนจัดทำออร์คหรือป้ายนิเทศเกี่ยวกับวิชาชีพ

โดยครูมีการรับรู้ว่าคุณเองปฏิบัติมากกว่าที่บุคลากรทางการศึกษารับรู้ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากครูมีหน้าที่รับผิดชอบและเป็นผู้ปฏิบัติโดยตรง ส่วนบุคลากรทางการศึกษาเป็นเพียงผู้รับรู้ ซึ่งอยู่ห่างไกลจากการปฏิบัติของครู จึงมองว่าครูมีการปฏิบัติไม่เพียงพอ และต้องการให้มีการปฏิบัติงานดังกล่าวให้มากขึ้นกว่าสภาพที่เป็นอยู่

1.3 ด้านสื่อการเรียนการสอน จากผลการวิจัยพบว่า สื่อการเรียนการสอนมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากหลักสูตรวิชาพื้นฐานวิชาอาชีพสาขาการสาธารณสุขเป็นหลักสูตรใหม่ และเมื่อมีการยกร่างหลักสูตรได้ทำความตกลงขอความร่วมมือกับกระทรวงสาธารณสุข ในด้านสถานที่, สื่อการสอน, และบุคลากร และได้รับความร่วมมือด้วยดีจากสถานีนอนามัย, ศูนย์บริการสาธารณสุข ตลอดจนโรงพยาบาลชุมชนต่าง ๆ มีสื่อการเรียนการสอนที่สามารถขอยืมได้ จากเหตุผลดังกล่าว ทำให้ผลการวิจัยพบว่าสื่อการเรียนการสอนมีความเหมาะสมในระดับมาก แต่มีข้อที่น่าสังเกตว่า ครูมีความเห็นว่าโรงเรียนมีอุปกรณ์สำหรับการฝึกปฏิบัติไม่เพียงพอ ในขณะที่ผู้บริหารและบุคลากรทางการศึกษาคิดว่าเพียงพอ ครูและนักเรียนช่วยกันผลิตสื่อได้ตรงตามเนื้อหาวิชายังมีการปฏิบัติอยู่ในระดับน้อย จากผลการสัมภาษณ์พบว่า ครูผู้สอนจำนวน 36 คน มีวุฒิการศึกษาทางด้านพยาบาลเพียงอย่างเดียว ไม่ได้ศึกษาด้านวิชาชีพครูก่อน จึงทำให้มีปัญหาในการที่จะผลิตสื่อใช้เอง โดยครูคิดว่าเป็นการยากเกิน

ความสามารถที่จะปฏิบัติได้ (ชัยวัฒน์ วรดพงษ์ 2527: ฉ) โรงเรียนบางแห่งขาดงบประมาณ และการสนับสนุนจากผู้บริหาร หรือครูขาดความรู้และเทคนิคในการจัดทำสื่อการเรียน (แจ่มจันทร์ ปรีชาวิชัย 2522: จ) แต่ครูก็พร้อมที่จะให้ความร่วมมือในการผลิตสื่อถ้าได้รับ คำแนะนำจากบุคลากรที่มีความรู้โดยตรง มีงบประมาณมีเวลา และโอกาส แต่เนื่องจากข้อจำกัด เหล่านี้จึงทำให้ครูและนักเรียนไม่สามารถผลิตสื่อได้ นอกจากนี้ยังพบว่าภาระหน้าที่ของครู สาธารณสุขยังต้องรับผิดชอบสอนวิชาอื่น ๆ อีกด้วย ตลอดจนเนื้อหาของวิชาสาธารณสุข ไม่เอื้ออำนวยในการที่จะผลิตสื่อได้เอง

1.4 ด้านการแนะแนว จากผลการวิจัยพบว่า โรงเรียนได้ดำเนินการแนะแนว การเรียนวิชาที่อยู่ในระดับมาก ยกเว้น "การให้แนวทางเพื่อพิจารณาความเหมาะสมว่านักเรียน ควรเรียนวิชาชีพรึ่" อยู่ในระดัมน้อย ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากกรมวิชาการได้ติดตามผลการแนะแนว ของโรงเรียน พบว่า โรงเรียนทุกแห่งมีปัญหาด้านบริการแนะแนว ทั้งนี้เพราะครูที่ทำหน้าที่ แนะแนวขาดความรู้ความเข้าใจในด้านแนะแนว และยังคงมีการสอนวิชาอื่น ๆ ครูที่ทำหน้าที่ แนะแนวไม่ได้จบแนะแนวโดยตรง ทำให้ไม่สามารถแนะนำให้นักเรียน เลือกเรียนได้ตามความ เหมาะสม ทำให้นักเรียนไม่รู้ทิศทางหรืออนาคตว่าเรียนวิชานี้แล้วสามารถนำไปใช้ศึกษาต่อ ด้านใดได้บ้าง

ข้อค้นพบที่น่าสัง เกตุอีกประการหนึ่งคือ ผู้บริหาร เห็นว่าได้ทำการแนะแนว ในระดับมากทุกข้อ แต่ครูและบุคลากรทางการศึกษาเห็นว่ามี การปฏิบัติอยู่ในระดัมน้อยทุกข้อ ทั้งนี้ อาจเนื่องมาจากผู้บริหาร เห็นว่าใน โรงเรียนมีครูแนะแนวอยู่แล้วคงปฏิบัติงาน ในหน้าที่รับผิดชอบ ได้ดี แต่ผู้บริหารเป็นผู้ที่อยู่ห่างไกลจากนักเรียนจึงทำให้ไม่ทราบปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นดี เท่ากับ ครูผู้ทำการสอน ตลอดจนผู้บริหารมีงาน เกี่ยวกับการบริหารมาก จึงไม่อาจทราบปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นจริง เท่ากับครูผู้ปฏิบัติที่เกี่ยวข้องกับการสอนโดยตรง (จงกลณี อรุณไพโรจน์ 2526: 119) รวมทั้งตำแหน่งหน้าที่ของผู้บริหาร เป็นผู้กำหนดนโยบาย วางแผน ประสานงาน และครู เป็นผู้รับ นโยบายมาปฏิบัติ จึงทำให้ครูทราบปัญหาที่เกิดขึ้นได้ดีกว่าผู้บริหาร (ประไพ อุฒวรรณ 2528: 81) นอกจากนี้ผลการวิจัยยังพบว่า การทำแบบสำรวจความสนใจก่อนให้นักเรียน เลือกแผนการเรียน และการสัมภาษณ์นักเรียนก่อนที่จะเลือกวิชาพื้นฐาน โรงเรียนให้ข้อมูลเกี่ยวกับการศึกษาต่ออยู่ใน ระดัมน้อย ซึ่งผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับการวิจัยของ สุวิทย์ ชี้อตรง (2526: 122) ซึ่งพบว่า ที่เป็น เช่นนี้ เนื่องมาจาก โรงเรียนขาดบุคลากรที่มีความรู้ที่จะทำการแนะแนว ใช้เวลาในชั่วโมง

แนะแนวอย่างมีวัตถุประสงค์ จากเหตุผลดังกล่าวครูจึงมีความเห็นว่า มีการปฏิบัติอยู่ในระดับน้อยทุกครั้ง

1.5 ด้านการวัดและประเมินผล จากผลการวิจัยพบว่า มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากทุกข้อ ทั้งนี้เนื่องจากกระทรวงศึกษาธิการ (ระเบียบว่าด้วยการประเมินผลการเรียนตามหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช 2524) ได้เน้นด้านการพัฒนาคุณภาพของคน หลักสูตรนี้จึงมีได้มุ่งที่จะให้นักเรียนมีสัมฤทธิ์ผลทางการเรียนเฉพาะด้าน ความรู้ความจำเท่านั้น แต่มุ่งให้ถึงขั้นปฏิบัติได้เป็นสำคัญ ดังนั้นการวัดและประเมินผลจึงได้มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก เช่นเดียวกัน

เมื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นระหว่างผู้บริหารครูและบุคลากรทางการศึกษาพบว่า มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยครูมีความเห็นว่าคนได้จัดทำมากกว่าที่ผู้บริหารรับรู้ สำหรับข้อคำถามที่แตกต่างกันคือ

1. ครูสังเกตขณะฝึกปฏิบัติ
2. ประเมินจากผลงานที่นักเรียนทำ

ในความคิดเห็นของผู้บริหาร เนื่องจากจากความคิดเห็นที่ว่า ถ้าผู้เรียน เป็นกลุ่มใหญ่ ครูจะสังเกตพฤติกรรมได้ไม่ทั่วถึง แต่ครูเห็นว่า การวัดและประเมินผลวิชาพื้นฐานอาชีพนั้น มีลักษณะที่แตกต่างจากวิชาสามัญทั่วไป เพราะเป็นการเน้นที่การฝึกทักษะหรือการปฏิบัติ ครูจึงจำเป็นต้องสังเกตพฤติกรรมผู้เรียนขณะฝึกปฏิบัติ ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ สุวิทย์ ชี้อตอง (2526 : 122) จากเหตุผลดังกล่าวจึงทำให้ครูมีความเห็นว่าคนได้จัดทำมากกว่าที่ผู้บริหารรับรู้ เนื่องจากผู้สอนเป็นผู้ดำเนินการเอง เป็นส่วนใหญ่ จึงทำให้ความคิดเห็นของครูและผู้บริหารมีความแตกต่างกัน

1.6 ด้านสถานที่ดูงานหรือฝึกปฏิบัติงาน จากผลการวิจัยพบว่า มีความเหมาะสมและปฏิบัติได้ในระดับมากทุกข้อ ทั้งนี้ เนื่องมาจากการได้รับความร่วมมือด้วยดีจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง จากข้อตกลงเบื้องต้นในการยกย่องหลักสูตร (กรมวิชาการ : 73)

2. ปัญหาการใช้หลักสูตร

ปัญหาการใช้หลักสูตรวิชาพื้นฐานวิชาอาชีพสาขาการสาธารณสุขตามการรับรู้ของผู้บริหาร ครู และบุคลากรทางการศึกษาพบว่า โดยส่วนรวมมีปัญหาอยู่ในระดับน้อย ทั้งนี้ อาจเนื่องมาจาก ความพร้อมของโรงเรียนที่จะทำการ เปิดสอนตาม เงื่อนไขของหลักสูตร ได้กำหนดไว้ว่า โรงเรียนต้องมีความพร้อมในด้านบุคลากรต้องผ่านการอบรมการใช้หลักสูตร มาก่อนทั้งผู้บริหารและครู ทางโรงเรียนต้องจัดเตรียมสื่อ วัสดุตามมาตรฐานขั้นต่ำที่โรงเรียน ควรจะมีสถานที่ดูงานหรือฝึกปฏิบัติงานต้องสามารถติดต่อขอใช้บริการได้ (กรมวิชาการ : 77) และจากผลการวิจัยในโรงเรียนที่เปิดสอนเป็นรุ่นแรกนี้พบว่า ได้รับความร่วมมือจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเป็นอย่างดี จึงทำให้มีปัญหาอยู่ในระดับน้อย

จากผลการเปรียบเทียบตามการรับรู้ของผู้บริหาร ครู และบุคลากรทางการศึกษา พบว่า มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยผู้บริหารเห็นว่า เป็นปัญหา มากกว่าครูใน 4 เรื่องคือ

- 2.1 การสนับสนุนจากผู้ปกครอง
- 2.2 ความสนใจของนักเรียน
- 2.3 ความรับผิดชอบของนักเรียนในการดูงานหรือฝึกปฏิบัติงาน
- 2.4 วิธีการสอนของครู

ในเรื่องการสนับสนุนจากผู้ปกครอง ผู้บริหารเห็นว่า เป็นปัญหามากกว่าครู ทั้งนี้ เนื่องมาจาก เมื่อมีปัญหาต่าง ๆ เช่น ในการนำนักเรียนออกฝึกงานนอกสถานที่ ฝึกงานในวันหยุด ผู้ปกครองมักจะติดต่อพูดคุยกับผู้บริหาร ทำให้ผู้บริหารทราบความคิดเห็นของผู้ปกครองมากกว่าครู และในการ เรียนปัจจุบันต้องให้นัก เรียน เลือกเรียนวิชาพื้นฐานอาชีพ เป็นวิชาบังคับควบคู่กันกับ วิชาสามัญ เมื่อผู้ปกครองไม่เข้าใจ จึงไม่สนับสนุนให้นัก เรียนมีการฝึกปฏิบัติงาน

ในเรื่องความสนใจของนักเรียน ผู้บริหารเห็นว่า เป็นปัญหามากกว่าครู ทั้งนี้ เนื่องมาจากนักเรียนมีความ เข้าใจว่าจะได้มีการฝึกปฏิบัติ เช่นการ เรียนพยาบาล เมื่อมีการ เรียน ทฤษฎีมากกว่า จึงทำให้ความสนใจในการเรียนลดลง ตลอดจนผลการสัมภาษณ์ปลายเปิด พบว่า วิธีการสอนบางแห่งขาดบุคลากร เนื่องจากมีการโยกย้ายระหว่างปี และทางโรงเรียนได้จัดครูที่ ขาดความรู้ความชำนาญ เข้ามาสอนแทนทำให้นัก เรียนขาดความสนใจ

ในเรื่องความรับผิดชอบของนักเรียนในการดูงานหรือฝึกปฏิบัติงาน ผู้บริหารเห็นว่า เป็นปัญหามากกว่าครู ทั้งนี้ เพราะ เมื่อนักเรียนไปฝึกงานหรือดูงานแล้วทางหน่วยงานที่นักเรียนไปฝึกงานหรือดูงาน จะแจ้งผลมายังผู้บริหารทำให้ผู้บริหารทราบถึงปัญหาต่าง ๆ ที่ตามมา ส่วนครูผู้สอนอาจไม่ทราบปัญหานั้น

ในเรื่องวิธีการสอนของครู ผู้บริหารเห็นว่าครูไม่ยอมรับในการที่จะใช้นวัตกรรมในการสอนแบบใหม่ ซึ่ง เป็นการคิดวัตถุประสงค์ของหลักสูตรวิชาที่ เน้นให้มีการสาธิตและปฏิบัติทั้งในห้องเรียน และศึกษาดูงาน เพื่อให้มีประสบการณ์จริงกับวิชาชีพ (กรมวิชาการ : 1) และพบว่าครูส่วนใหญ่ เป็นผู้ที่จบทางด้านพยาบาลโดยตรงไม่ได้ศึกษาวิชาชีพครู ซึ่งทำให้การเรียนการสอนไม่เข้าใจผู้เรียน เท่าที่ควร และเป็นที่น่าสังเกตว่า ครูไม่ปรับปรุงเทคนิควิธีการสอนให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ จากการสัมภาษณ์ผู้บริหาร เห็นว่าครูใช้การสอนแบบบรรยายเป็นส่วนใหญ่ ซึ่ง เป็นการสอนแบบเดิม ไม่พัฒนาวิธีการสอนทั้ง ๆ ที่เทคนิคในการสอนมีหลายรูปแบบ จึงน่าที่จะจัดให้มีการนิเทศภายในเกิดขึ้น (ฉลุรัตน์ ศิริวัฒน์ 2530 : 109) และอีกประการหนึ่ง เนื่องมาจากจำนวนนักเรียนมากเกินไป การเรียนการสอนที่ห้องฝึกทักษะจึงไม่ได้ผล เนื่องจากอุปกรณ์ และ เวลาเรียนที่จำกัด

จากการมองปัญหาของผู้บริหาร ครู และบุคลากรทางการศึกษา ในด้านการใช้หลักสูตรวิชาพื้นฐานวิชาอาชีพสาขาการสาธารณสุข จะเห็นได้ว่าโดยส่วนรวมแล้วมีปัญหาน้อยในทุกเรื่อง

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัย ผู้วิจัยใคร่เสนอแนะดังต่อไปนี้

1. จากผลการวิจัยพบว่า หลักสูตรวิชานี้ เป็นวิชาเลือกตามความสนใจของนักเรียน มีความเหมาะสม แต่ในทางปฏิบัติจริงไม่มีการแนะแนวให้กับผู้เรียน และผู้เรียนก็ไม่ทราบจุดประสงค์ของหลักสูตร เมื่อเรียนไปแล้วจึง เกิดความ เบื่อหน่าย เพราะวิชานี้ต้องมีการออกฝึกปฏิบัติงานนอกสถานที่ในวันหยุด ดังนั้น โรงเรียนที่จะเปิดสอนต่อไปควร ได้มีการให้การแนะแนวแก่ผู้ที่จะเลือกเรียน เพื่อมิได้ เกิดปัญหาทั้งผู้เรียนและผู้ปกครอง

2. ในเรื่องของการผลิตสื่อการสอน โดยที่ครูผู้สอนไม่สามารถจัดทำตัวเอง
ควรรายงาน เพื่อเสนอขอจัดตั้งงบประมาณไว้สำหรับซื้อ เพราะสื่อในสาขาวิชานี้ต้อง เป็นของจริง
ที่สามารถใช้ได้ ปฏิบัติได้ หรืออาจให้ครูผู้สอนขอยืมจากหน่วยงานอื่น เช่น ขอความร่วมมือ
ระหว่างโรงเรียนในกลุ่มเดียวกัน หรือทางหน่วยศึกษานิเทศก์ผลิตสื่อไว้สำหรับเผยแพร่เท่าที่
จะเป็นไปได้ หรือรวบรวมแหล่งผลิตสื่อไว้ให้ครูผู้สอนทราบ เพื่อประโยชน์ในการจัดการเรียน
การสอนต่อไป

3. เนื่องจากผู้บริหารและครูผู้สอน มีการรับรู้ที่ไม่ตรงกันอยู่ 2 เรื่อง จึงควรให้
ผู้บริหารได้มีโอกาสนิเทศการสอนของครูบ้าง เพื่อให้เห็นสภาพแท้จริงและมีความเข้าใจที่ตรงกัน
ได้ โดยครูผู้สอนควรเชิญให้ผู้บริหารได้ไปนิเทศการสอนของตน เป็นการทำให้เกิดการนิเทศ
ภายในชั้นด้วย

4. เนื่องจากผลการวิจัยครั้งนี้พบว่า หลักสูตรวิชาพื้นฐานวิชาอาชีพสาขาการ
สาธารณสุขเป็นหลักสูตรที่มีความคล้ายคลึงกับวิชาสุขศึกษา ดังนั้น ควรเสนอแนะให้ทางกรมวิชาการ
มีการชี้แจง แยกแยะ ถึงเจตนารมณ์ ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนว่าวิชาไหนควรจะสอน
เน้นอย่างไร เพื่อให้ผู้สอนได้เห็นความแตกต่างของวิชาทั้งสอง

5. จากผลการวิจัยพบว่าครูผู้สอนวิชาพื้นฐานวิชาอาชีพสาขาการสาธารณสุขส่วนใหญ่
เป็นผู้ที่จบทางด้านพยาบาล ไม่ได้ผ่านการมีประสบการณ์ด้านการสอนมาก่อน จึงทำให้เกิดปัญหา
เรื่องวิธีการสอนของครู จึงควรให้ทางหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจัดให้มีการอบรมสำหรับครูผู้ที่จะสอน
วิชาพื้นฐานวิชานี้เป็นประจำสม่ำเสมอ เพื่อเป็นการเตรียมตัวในการสอนแต่ละรายวิชา

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรได้มีการวิจัยและติดตามผลการเรียนของนักเรียนที่จบ ม.6 แล้ว ว่าได้มี
การศึกษาต่อตามจุดประสงค์ของหลักสูตรบ้างหรือไม่ และหลักสูตรที่จัดในโรงเรียนสนองต่อ
ความต้องการในการศึกษาต่อระดับพยาบาลเพียงใด

2. ควรมีการวิจัยเปรียบเทียบประสิทธิภาพในการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียน
ขนาดใหญ่ ขนาดกลาง ขนาดเล็ก ที่เปิดสอนวิชาพื้นฐานการสาธารณสุข เพื่อหาประสิทธิภาพว่า
มีความแตกต่างกันอย่างไร

3. ควรมีการศึกษาพฤติกรรมการสอนของครูผู้สอน และศึกษาหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
ในการฝึกงานของเด็กว่าเป็นปัญหามากน้อยเพียงใด